Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Málsskjöl um vegalagningargjald 1904

Aðfnr. 1370, örk 3

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

www.borgarskjalasafn.is

Heimilt er að vitna í skjölin og skal þá geta uppruna þeirra.

Ljósmyndun þessara skjala var styrkt af Þjóðskjalasafni Íslands.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Bæjarstjórn Reykjavíkur
gegn
Sigurði Jónssyni.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

5/3.

ÍSLANDS SUÐURAMT OG VESTURAMT

Reykjavík 29 Febr. 1904.

Með því bæjarstjórnin í Reykjavík hefir farið þess á leit, að jeg vildi skipa setudómara til þess að meðhöndla og dæma mál, sem hún sjer sig knúða til að höfða ámóti húseiganda Sigurði Jónssyni hjer í bænum til greiðslu á tillagi til vegalagningar á ákveðnum stað í Reykjavíkurkaupstað, og hinn reglulegi dómari í kaupstaðnum, bæjarfógeti Halldór Daníelsson, hefir lýst því yfir, 24. þ.m., að hann sem er formaður bæjarstjórnarinnar, víki úr dómarasæti í þessu máli, skipa jeg yður hjermeð, velborni herra sýslumaður, til þess að meðhöndla og dæma fyrgreint mál, og skal við meðferð þess nota meðfylgjandi bók, sem jeg hef löggilt sem dómsmálabók í Reykjavíkurkaupstað til notkunar í

Lagt fram í bæjarþingsrjetti Reykjavíkur þ. 7. apríl 1904
No 1
Páll Einarsson
settudómari.

Gskj: 167/1904 —

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

þessu máli og tveimur öðrum málum.

J. Havsteen.

Hr. Páll Einarsson
Sýslumaður í Gullbringu og Kjósarsýslu.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

No 2

Lagt fram í bæjarþingi Reykjavíkur 7. apríl 1904
Páll Einarsson
setudómari

Jeg undirritaður þarfi umboði og fyrir hönd bæjarstjórnar Reykjavíkur, eptir árangurslausa sáttatilraun, að lögsækja Sigurð Jónsson, til heimilis Lgv. 4 í bænum, til greiðslu á Kr. 18,75 a., sem er gjald til lóðarvegalagningar, er honum ber að greiða sem lóðareiganda við Grettisgötu, samkvæmt ályktun bæjarstjórnar og eptir skilyrði, sem gjört var við útmæling á lóð hans.

Fyrir því stefnist hjermeð nefndum Sigurði Jónssyni í Reykjavík, að mæta fyrir bæjarþingi Reykjavíkur, sem haldið verður á venjulegum stað og tíma fimmtudaginn hinn 7. apríl næstkomandi til þess þar og þá að heyra sókn, bera fram vörn og þola dóm í framangreinda átt, eptir nánar ákvæðum rjettarkröfum á sínum tíma um greiðslu ofannefndrar upphæðar og um málskostnað.

Reykjavík 26. mars 1904
Einar Benediktsson

Ár 1904, laugardaginn 26. marzmánaðar

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

höfum við undir skrifaðir eið svarnir stefnuvottar í Reykjavík birt framanritaða stefnu Sigurði Jónssyni persónulega á heimili hans við Grettisgötu hjer í bænum

þetta vottum við, samkvæmt stefnuvotta eiði okkar, og staðfestum með nöfnum okkar, og innsiglum.

Gjaldið 50 fimmtíu aura
Greitt 1/3 S.P.

J. Björnsson Sig Pjetursson

...ðr
...ði
...sgötu
...okklar,
...m

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

№ 4

Lagt fram á bæjarþingi Reykjavíkur 7. apríl 1904

Páll Einarsson
setudómari.

Á fundi sínum 20. febrúar 1902 ákvað bæjarstjórnin samkvæmt samþykkt um stjórn bæjarmálefna í Reykjavík 9. okt. 1872 að þeir sem lóð eiga að nýjum götum skyldu taka þátt í kostnaði við lagningu veganna, og var hlutdeild lóðareigendanna í þessum kostnaði síðar ákveðin 75 aurar á hverja alin í lengd lóða meðfram götunum. Við lóðarmælingar, er eptir það fóru fram, var hlutaðeigendum tjáð þetta ákvæði bæjarstjórnarinnar, og það gjört að skilyrði fyrir útmælingunni að þeir greiddu gjaldið.—

Samkvæmt þessu voru lóðareigendum við Grettisgötu og Hverfisgötu á öndverðu síðastliðnu ári sendir reikningar yfir gjald það, er þeim ber að greiða til lagningar þessara gatna, þar á meðal Sigurði Jónssyni, eiganda lóðarinnar nr. 56. við Grettisgötu, sem er 25 al. með götunni, svo að upphæðin, sem hann var krafinn um nam 18 Kr. 75 aur., en það gjald hefur hann eigi enn greitt.

Með því að bæjarstjórnin hefur ákveðið að innheimta slík vegarlagningargjöld með lögsókn og falið mér framkvæmd þeirrar

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ályktunar, leyfi jeg mjer hjermeð að beiðast þess að hin háttvirta sáttanefnd kalli nefndan Sigurð Jónsson fyrir sig ásamt mjer, og reyni að miðla svo málum, að hann gangist undir að greiða bæjarsjóði tjeð gjöld ásamt sáttakostnaði. Takist það ekki mun jeg krefjast þess, að málinu verði vísað til úrlausnar dómstólanna.

Bæjarfógetinn í Reykjavík 10. febr. 1904.

Virðingarfyllst.

Halldór Daníelsson.

Til

sáttanefndar Reykjavíkurkaupstaðar.

Fram-

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

kvemt framanritaðri sáttakæru er herra Sigurður Jónsson hjer í bænum kallaður fyrir sáttanefnd Reykjavíkur ásamt kærandanum á sáttafund, sem haldinn verður þriðjudaginn 16. febrúar 1904 í bæjarþingsstofunni hjer, kl. 9 árdegis.

Sáttanefndinni Reykjavíkur, 11. febrúar 1904

Gjaldið 50 aurar – greitt JM

Jón Magnússon

Ár 1904, fimmtudaginn 11. febrúar mánaðar, höfum við undirskrifaðir, eiðsvarnir stefnuvottar í Reykjavík, birt framanritaða stefnu Sigurði Jónssyni persónulega á heimili hans № 54. við Grettisgötu hjer í bænum,

Þetta vottum við, samkvæmt stefnuvottseiði okkar, og staðfestum, með nöfnum okkar, og innsiglum.

Gjaldið 50. aurar
KB. SP.

K Björnsson   Sig Pjetursson

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Ár 1904 16. Febr. var mál þetta tekið fyrir í sáttanefndinni. Málspartar mættu sjálfir. Sátta var leitað en árangurslaust og er því málinu eptir kröfu kæranda vísað til dómstólanna.

Í sáttanefnd Reykjavíkur 16. Febr. 1904.

Jón Magnússon   Eiríkur Briem.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Lagt fram í bæjarþingi Nr. 4 Reykjavíkur 7. apríl 1904
Páll Einarsson
setudómari.

Útskript
úr
bæjarstjórnarbók Reykjavíkur.

Ár 1902, fimmtudaginn 6. febrúar var haldinn reglulegur fundur í bæjarstjórninni:

1. .... Ályktað að leita tillögu byggingarnefndar um það, hvernig framfylgja skuli hið fyrsta því ákvæði bæjarsamþykktarinnar, að við lagning nýrra gatna geti þeir er lóð eiga að, orðið skyldaðir til að leggja til kostnaðarins við vegalagninguna. ...

. . . .

Allir á fundi, nema G. Björnsson.

Fundi slitið.

Halldór Daníelsson. Jón Jensson.
Tryggvi Gunnarsson. Magnús Benjamínsson
Sighvatur Bjarnason. Halldór Jónsson. Þórh. Bjarnarson.
Ólafur Ólafsson.

Ár 1902, fimmtudaginn hinn 20. febrúarmánaðar var haldinn reglulegur fundur í bæjarstjórninni.

. . . .

2. Byggingarnefndargjörð frá 15. og 18. þ. m. lesin upp og samþykkt. Atriðinu um niðurjöfnun á kostnaði við lagningu nýrra gatna var þá frestað til næsta fundar.

. . . .

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Allir á fundi, nema Magnús Benjamínsson.

Fundi slitið.

Halldór Daníelsson. Halldór Jónsson.
Jón Jensson. Tryggvi Gunnarsson. Sig. Thoroddsen.
Ólafur Ólafsson. Þórh. Bjarnarson.

Útskript

úr

byggingarnefndarbók Reykjavíkurkaupstaðar.

———— // ————

Ár 1902, þriðjudaginn 18. febrúar átti byggingarnefndin (aukafund) fund, og tók þá fyrir þessi mál:

. . . .

3. Bæjarstjórnin hefur á fundi sínum 6. þ. m. ákveðið samkvæmt heimild í bæjarstjórnarsamþykktinni 4. des. 1888, 20. gr., að jafna framvegis kostnaði við nýjar vegalagningar á hlutaðeigandi lóðareigendur, og beiðzt tillögu byggingarnefndarinnar um nánari tilhögun og niðurjöfnun þessa kostnaðar. Út af þessu ljet nefndin það álit uppi, að rjettast væri að allir lóðareigendur bæru þennan kostnað tiltölulega, einnig þeir, sem þegar hafa fengið útvísaðar lóðir við fyrirhugaða vegi eða vegalengingar, og það, hvort sem þeir þegar hefðu reist hús á lóðinni eða eigi, með því að önnur aðferð mundi valda ójöfnuði, og að vegagjaldinu verði jafnað eptir fyrirfram gjörðri áætlun yfir allan vegagjörðarkostnaðinn tiltölulega

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

niður á hverja alin í lengd lóðanna sem að veginum liggja.

Fleira kom ekki fyrir.

Allir á fundi, nema Helgi Helgason og Magnús Benjamínsson (erlendis).

Fundi slitið.

Halldór Daníelsson. Kr. Guðmundsson.
Tryggvi Gunnarsson. Eiríkur Briem.

Útskript

úr

bæjarstjórnarbók Reykjavíkur.

Ár 1902, fimmtudaginn hinn 16. okt., var haldinn reglulegur fundur í bæjarstjórninni:

. . . .

4. Ákveðið að lóðareigendur við Hverfisgötu-framlenginguna og Hettisgötu leggi til vegalagningar þar, sem nú stendur til að framkvæma, 75 a. hver af hverri hlaupandi alin í veginum fyrir sinni lóð.

. . . .

Allir á fundi.

Fundi slitið.

Halldór Daníelsson. Halldór Jónsson.
Jón Jensson. Þórh. Bjarnarson. Tryggvi Gunnarsson.
Ólafur Ólafsson. Magnús Benjamínsson.
Sig. Thoroddsen. Sighvatur Bjarnason.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Rjettarútskriptir staðfestir.

Halldór Daníelsson

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

№ 25 Lagt fram í bæjarþingi Reykjavíkur 7. apríl 1904.
Páll Einarsson
setudómari. –

Útskript
úr
bæjarstjórnarbók Reykjavíkur.

Ár 1903, fimmtudaginn 19. nóvember var reglulegur fundur haldinn í bæjarstjórninni.

. . . .

10. Bæjarstjórnin samþykkti að innheimta með lögsókn, ef á þarf að halda, tillög, sem ógreidd kunna að vera, til nýrra vega frá eigendum lóða, er að hinum nýju vegum liggja.

. . . .

Allir á fundi, nema Björn Kristjánsson.

Fundi slitið.

Halldór Daníelsson. Kristján Jónsson.
Halldór Jónsson. Þ. Björnsson. Magnús Einarsson.
Sig. Thoroddsen. Þórh. Bjarnarson. Kristján Þorgrímsson.
Sighvatur Bjarnason. Tryggvi Gunnarsson. Jón Magnússon.
Ólafur Ólafsson. Hannes Hafliðason.

Ár 1904, fimmtudaginn 18. febrúar, var reglulegur fundur haldinn í bæjarstjórninni.

. . . .

11. Bæjarstjórnin fól formanni sínum, að flytja eða láta flytja mál þau, er höfðuð eru til innheimtu tillaga til vegalagninga nýrra gatna,

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

sbr. fund 19. nóv. f. á. 10. tölulið.

Allir á fundi, nema Björn Kristjánsson og Magnús Einarsson.

Fundi slitið.

Halldór Daníelsson. Halldór Jónsson. Tryggvi Gunnarsson. Kristján Jónsson. Kristján Þorgrímsson. Sig. Thoroddsen. Þórh. Bjarnarson. Sighvatur Bjarnason. Þ. Björnsson. Ólafur Ólafsson. Hannes Hafliðason. Jón Magnússon.

Rjett útskrift staðfestir.

Halldór Daníelsson

Samkvæmt framanskráðum fundargjörðum veiti jeg hjer með hr. Einari Benediktssyni yfirrjettar-málaflutningsmanni fullt og ótakmarkað umboð til að flytja fyrir bæjarþingi Reykjavíkur mál það, sem bæjarstjórnin hefur höfðað með sáttakæru dags. 10. f. m. á hendur Sigurði Jónssyni húsmanni við Grettisgötu til greiðslu á ólokinu tillagi til vegar-lagningar í Grettisgötu.

Bæjarfógetinn í Reykjavík 25. marz 1904.

Halldór Daníelsson

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

No 6 Lagt fram í bæjarþingi Reykjavíkur 7. apríl 1904
Páll Einarsson
setudómari

Útskript
úr
byggingarnefndarbók Reykjavíkurkaupstaðar.

Ár 1902, þ. 1. marz átti byggingarnefndin fund með sjer, og voru tekin fyrir þessi málefni:

. . . .

6. Eiríki Eiríkssyni útvísað lóð sunnan við Grettisgötu 25 al. meðfram henni og 45 al. suður eptir næst fyrir austan lóð Guðjóns Jónssonar (sjá útmæl. 1. f. m. 4.) og reisa hús á lóðinni 10 x 10 al. að stærð með skúr við suðurhlið 3 x 4 al. Tröppur mega eigi snúa út að götunni. Lóðareigandi tekur tiltölulegan þátt í kostnaði við lagningu Grettisgötu á móts við aðra lóðareigendur við götuna.

7. Sigurði Jónssyni var útvísað lóð austan við lóðina næst á undan 25 al. frá A.–V. og 45 al. frá S.–N. og leyft að reisa hús á lóðinni 9 x 10 al. með skúr við suðurhliðina 3 x 4 al. Honum voru sett sömu skilyrði sem Eiríki Eiríkssyni um tröppur og hluttöku í kostnaði við lagningu Grettisgötu.

. . .

Allir á fundi, nema Eiríkur Briem og Magnús Benjamínsson.

Fundi slitið.

Halldór Daníelsson

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Helgi Helgason. Tryggvi Gunnarsson.
Bj. Guðmundsson.

Rjett útskript staðfestir.
Halldór Daníelsson

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

No 7 Lagt fram í bæjarþingi Reykjavíkur 7. apríl 1904.

Páll Einarsson
setudómari. –

Sókn

í málinu: Bæjarstjórn Reykjavíkur
gegn
Sigurði Jónssyni.

Jeg leyfi mjer hjermeð að leggja fram sáttakæru og stefnu og 2 útskriftir úr bæjarstjórnarbók Reykjavíkur meðum- 1 útskrift úr byggingarnefndarbók bæjarins boðig. tími og hin framlögðu skjöl bera með sjer, hefur stefndi verið skyldaður til þess að greiða 18 krónur 75 aura í vegalagningargjald til bæjarsjóðs Reykjavíkur og hefur honum við útmælingu lóðar við Grettisgötu hjer í bænum verið gjört það að skilyrði að hann borgaði þennan kostnað við vegagjörð fram með lóð hans á sama hátt sem aðrir eigendur lóðarbletta þar.

Hinar framlögðu útskriftir sýna svo glöggt, að stefndi er hjer krafinn um lögmæta skuld, að jeg finn ekki ástæðu til frekari málsútlistunar að þessu sinni, en leyfi mjer

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

að steinolíumálsskjalanna og gjöra þá rjettarkröfu að stefndi verði dæmdur til þess að greiða til bæjarsjóðs Reykjavíkur framannefnda upphæð kr. 18,75 aura og einnig allan kostnað málsins með einhverri upphæð nægilegri eptir mati rjettarins.

Legg jeg svo málið í dóm með venjulegum fyrirvara.

Reykjavík 7. apríl 1904

Virðingarfyllst

Einar Benediktsson

Til

bæjarþingsins Reykjavíkur.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

№ 8

Lagt fram í bæjarþingsrjetti Reykjavíkur 2/4 1904
Páll Einarsson
settudómari.

Vörn

í málinu: Bæjarstjórn Reykjavíkur
gegn

Sigurdi Jónssyni.

Um leid og jeg skila aptur skjölum málsins, er mér voru léd í sídasta réttarhaldi, skal jeg virdingarfyllst leyfa mér ad fara um mál þetta nokkrum ordum.

Upphad sú, er mál þetta er risid af, er svo til komin, ad bæjarstjórnin hefur krafizt þess, ad stefndi greiddi 18 kr. 75 a., sem hún kallar vegalagningargjald, og þjáir hann eiga ad greida í því skyni, ad gata hafi verid lögd fram hjá húseign hans í kaupstadnum.

Bæjarstjórnin þjáist hafa lagt gjald þetta á stefnda samkvæmt heimild er felist í 20 gr. samþykktar um stjórn bæjarmálefna í Reykjavík frá 4. dec. 1888 sbr. 20. gr. samþykktarinnar frá 9. oct. 1872, og skal því eigi neitad, ad tédar samþykktir, sem í þessu atridi eru samhljóda 21. gr. hinnar nú gildandi samþykktar frá 1902, virdast í fljótu bragdi veita bæjarstjórninni þessa heimild, ef þær eru skodadar einar út af fyrir sig; en þegar þess er gætt, ad allt gildi samþykkta þessara byggist á því, ad þær eigi fari út fyrir takmörk þau, sem þeim eru ákvedin í 31. gr. bæjarstjórnartilskipunarinnar frá 20. april 1872, þá verdur annad efst á bladi.

Í 31. gr. nefndrar tilskipunar er nú bæjarstjórninni ad vísu gefin heimild til þess, ad gera samþykkt, er landshöfdingi stad-

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

festir, um ýms atriði, sem þar eru nefnd, svo sem um það, að fela sérstökum nefndum ýms störf, um tölu bæjarfulltrúa, eindaga bæjargjalda o. fl., og ennfremur „um sérhvert atriði í bæjarstjórninni, sem þykir æskilegt að tilhaga nákvæmar, samkvæmt grundvallarreglum þeim, sem tilskipun þessi hefir inni að halda." – Í grein þessari eru takmörkin því greinilega tiltekin, að því er samþykktarvald bæjarstjórnarinnar snertir, og fer því mjög fjarri, að bæjarstjórninni sé með nefndri lagagrein, eða annarsstaðar, veitt heimild til þess, að taka upp í samþykktina ákvæði um vegalagningagjöld, eða önnur ný gjöld á bæjarbúa, er tilskipunin frá 20. april 1872 eigi gerir ráð fyrir. enda hefir bæjarstjórnin sjálf viðurkennt þetta, þar sem hún hefir séð sig tilknúða, að leita til löggjafarvaldsins, er um ný bæjargjöld eða breytingu eldri bæjargjalda* var að ræða sbr. lög 19. oct. 1877 og lög 19. sept. 1879.

Bæjarstjórnin hefir því, að því er ákvæði samþykktarinnar um vegalagningagjaldið snertir, farið út fyrir takmörk samþykktarvalds síns, og afleiðingin er sú, að ákvæðið er ekki bindandi fyrir bæjarbúa, né heldur neinar ályktanir byggingarnefndar eða bæjarstjórnar, sem á þessu ólöglega ákvæði byggjast.

Staðfesting landshöfðingja á samþykktunum, hvort sem hún er sprottin af athugaleysi, eða af misskilningi á 31. gr. tilskipunar 20. april 1872, gjörir að sjálfsögðu enga breyting í þessu efni, þar sem staðfestingarvald landshöfðingja er nákvæmlega sömu takmörkum bundið, sem samþykktarvald bæjarstjórnarinnar.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

þar sem því enn fremur af hálfu stefnandans er haldið fram, að stefnda hafi verið tilkynnt þessi ályktun bæjarstjórnarinnar, neita jeg því gagngjört, að svo hafi verið, eins og jeg líka neita því, að hann hafi á nokkurn hátt undirgengist að greiða slíkt gjald, er útmælingin fór fram, eða síðar.

Jeg skal og enn fremur leyfa mér að benda á það, að bæjarstjórnina, og byggingarnefndina brast heimild til þess, að binda útmælingar nokkru slíku skilyrði, þar sem þeim var skylt að láta lóðirnar af hendi ókeypis, án þess, að áskilja nokkurt gjald fyrir, sbr. tilskipun um fríheit kaupstaðanna á Íslandi frá 17. nóv. 1786, 5. gr. – Þetta hefir og bæjarstjórnin viðurkennt, þar sem hún hefir sjeð sig tilknúða, að leita heimildar löggjafarvaldsins til lóðarsölu, sbr. lög 3. oct. 1903; en vegalagningargjald, sem skilyrði fyrir útmælingu, er í raun og veru ekkert annað, en nokkurs konar lóðasala, eða kemur að minnsta kosti alveg í sama stað niður.

Að bæjarstjórnin hefir látið líða nær 30 ár, frá því er ákvæðið um vegalagningagjaldið var fyrst tekið upp í samþykkt kaupstaðarins, þar til hún fer að beita því, virðist og ljóslega benda til þess, að hún hefir verið sér þess meðvitandi, að gjald þetta myndi arið hafin tekjugrein fyrir kaupstaðinn, og hefði bæjarstjórninni óefað verið sæmst, að fylgja sömu reglunni framvegis, í stað þess að fara nú að reyna að beita þessu ákvæði gegn fátækum mönnum í úthverfum kaupstaðarins, sem virðist afar-ósanngjarnt, þar sem allur þorri bæjarbúa + hefir áður fengið götur eða vegi að lóðum sínum, og ekki þurft

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ad greida neitt sérstakt gjald í því skyni, enda gerir bæjarstjórnartilskipunin frá 20. april 1872, eda önnur löggjöf kaupstadarins, alls ekki ráð fyrir sérstökum gjaldaálögum til vega eda gatna, en ætlast þvert á móti til þess, ad bæjarfélagid verji til þeirra útgjalda nidurjöfnunargjaldinu og ödrum lögbodnum tekjum.

Að lokum skal jeg geta þess, ad adferd bæjarstjórnarinnar í þessu máli virdist hafa verid fremur einrædisleg, þar sem hún ákvedur sömu ákvedna upphæd fyrir hverja alin, án alls tillits til þess, hvad hver alin götunnar hefir í raun og veru kostad, og án þess stefnda hafi verid gefinn kostur á ad kynna sér sundurlidadan reikning yfir kostnadinn vid götulagninguna, eda átt kost á ad kæra yfir gjaldinu, eins og ödrum nidurjöfnudum gjöldum.

Jeg finn svo eigi ástædu til ad fara frekari ordum um mál þetta ad svo stöddu, en mótmæli einu og öllu, lid fyrir lid, sem fram er komid af stefnandans hálfu, og leyfi mér ad gera þær

<u>réttarkröfur</u>:

<u>ad</u> stefndi verdi algjörlega sýknadur í máli þessu, og

<u>ad</u> stefnandi verdi dæmdur til ad greida stefnda hæfilegan málskostnad eptir mati réttarins.

Legg jeg svo málid í dóm med venjulegum fyrirvara.

Reykjavík 21. april 1904

Virdingarfyllst

[signature]

Til

Bæjarþings Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hjermeð stefni jeg Sigurði Jónssyni í Reykjavík
að hlýða á [illegible] stefnu og ástæður er jeg, fyrir hönd
bæjarstjórnarinnar hjer, þarf að leiða í máli hennar
gegn honum útaf vegalagningargjaldi, er koma
skal fyrir bæjarþing Reykjavíkur 19. maí næst-
komandi á venjulegum stað og tíma.

Reykjavík 11. maí 1904.

Einar Benediktsson

Ár 1904 miðvikudaginn 11 maí mánaðar höfum
við undirskrifaðir eiðsvarnir stefnuvottar í Reykja=
=vík birt ofanritaða stefnu fyrir Guðrúnu Kristjáns=
=dóttir á heimili stefnda við Grettisgötu hjer í bænum
Sigurðar Jónssonar sem við ekki gátum hitt heima
þess er getið að nefnd Guðrún Kristjánsdóttir er vinnu
kona hjá stefnda, þetta vottum við samkvæmt stefnuvotta
eiði okkar, og staðfestum með nöfnum okkar og innsiglum.

Gjaldið 1. ein króna
Greitt
B. S.P.

B. Björnsson Sig Pétursson

No 9
Lagt fram á bæjarþingi Reykjavíkur 19. maí 1904
Páll Einarsson

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

~~Guðrún Kristjánsdóttir vinnukona~~

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Framhaldsóknar

í málinu Bæjarstjórn Reykjavíkur
gegn
Sigurði Jónssyni.

Jeg leyfi mjer hjermeð að skila aptur skjölum málsins og út af vörn mótpartsins leyfa mjer að fara um nokkrum orðum um þetta mál.

Vörn háttv. mótparts er aðallega fólgin í því að vefengja rjett bæjarfjelagsins og stjórnar þess til þess að leggja gjald það sem hjer ræðir um á lóðareigendur í bænum. En þar eð annað samkynja mál er gefur enn ríkara tilefni til þess að snúa sjer að þeirri hlið málsins, er hjer um leið fyrir sama dómi, og þar sem ennfremur þessi hlið varnarinnar er einungis fólgin í því að „kenna rjettinum

Lagt fram í bæjarþingsrjetti Reykjavíkur 12. maí 1904
Páll Einarsson

Nº 10

lög". - þá vil jeg til þess að komast hjá því að þreyta hinn heiðraða rjett á undirtektinum aðallega leyfa mjer [í þessu atriði;] að vísa til framhaldsástæðna minna í hinu nefnda samhliða máli. - Þó vil jeg sjerstaklega taka fram <u>að</u> tilvísun háttv. málparts til 31. greinar í tilsk. 20. april 1872 verður hjer og til þess að gagnsanna heimild bæjarstjórnar til þess að leggja slíkt gjald á, því einmitt alls ekki, að greinin sjálf talar „<u>grundvallarreglur</u>" laga þessara í heild sinni vera takmörk bæjarstjórnarvaldsins, er það gjört á lögunum allvíða, sjerstaklega sbr. niðurlag 19. gr. tilsk. að <u>landshöfðingjastaðfestingin</u> á gildir vilja löggjafans að vera tryggingin fyrir því að rjetti þess einstaka eða hins opinbera sje ekki misboðið með reglum og ákvörðum bæjarstjórnarinnar. Ennfremur vil jeg sjerstaklega taka fram <u>að</u> þar sem svo hátter til sem hjer á Íslandi og einkum hjer í Reykjavík, virðist sú löggjöf harla óheppileg er leyfði þær að binda sveita

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

stjórnir of mjög við bort um það hvernig haga beri gjöldum í hverju einstöku tilfelli er fyrir kann að koma. Umdæmi félagsstjórna vorra er svo stórt og meðal þau sem þar hafa í höndum svo smá, að slíkar ráðstafanir er hætt. mögul. við fyrna í lögsjöf. sem mundi valda tjóni og eyðileggingu, enda finnst þar ekki sjá lögin rétt leiðin, og samkvæmt *hlutarins eðli* verður að þýða heimildarákvæði félagsvaldsins sem *víðast* lýst, þar sem löggjafarbreytingar í hverju einstöku tilfelli mundu kosta svo feikna mikinn tíma að ógnt er þá hvort breytingarnar kæmu að haldi þá er þær væru komnar í gegnum (verksmiðju) liðið alveg einu löggjafarvaldi. Það er því full ástæða til þess, sem löggjöf vor einmitt hefur gjört, fyrst að gefa *stjórn* bæjarins mjög frjálsar hendur í því að beita reglum sínum svo sem henta þykir í hverju einstöku tilfelli og síðan veita hinu lægra *ákvæðisvaldi* bæjarins í sameining við hina æðri umboðslegu völd ríkisins heimild til þess, á grund-

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

velti lagamna að semja nýjar, víðtækari og ákveðnari reglur um þau tilfelli er koma fram eftir því sem tímum, auknar framfarir, og ný hlutverk bæjarstjórnar heimta.

Það atriði í vörn háttv. mótparts sem er líklegast ástæða til þess að vísa ég að lýst, er sú fullyrðing hans að stefnda hafi ekki verið tilkynnt hvert skilyrði var upphaflega sett við útmælinguna á lóð hans. — Þessi fullyrðing getur nú ekki staðist þegar af þeirri ástæðu að framlögð útskrift úr viðkomandi aukatekjubók kaupstaðarins sýnir hið gagnstæða. Þessi útskrift hefur sönnunarkraft skjals, er hefur opinberan trúverðugleika — og þegar einföld neitun stefnda nægir ekki til þess að hagga því. En til frekari fullvissu um hve áreiðanleg neitun þessi er, nem ég í réttinum koma fram vitnisburðum lýst að lútandi. — Það skal og tekið fram

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

að skjalið sjálft ber það með sjer að stefndi hefir verið tilkynnt þetta skilyrði, því hann fékk enga heimild til lóðarinnar nema einungis samkvæmt bókun viðkomandi nefndar um útmælinguna og undirskrift stefndanna undir hana með því skilyrði sem þar var sett.

En það er nú ennfremur augljóst að bæjarfjelagið stendur ljóst á eina leið gagnvart stefnda í aðra leið fullkomlega á sama hátt að vígi sem maður gegn manni í frjálsum samningi. Bærinn hefir rjett til þess að binda erfðafestuafsalið því á sjer því skilyrði sem hann vill og ef bærinn eins og stefndi heldur fram hefir ekki sjálfur rjett yfir lóðum sínum gegn einstaklingnum þá átti stefndi að höfða mál gegn bænum til nýrrar útmælingar en ekki að taka lóðina og neita svo uppfylling skilyrðisins. En því fer fjarri að bærinn eigi í þessu bundinn slíkum skorðum er stefndi vill vera láta. Jeg neita því að tilvísun til tilsk. 17. nóv 1786. sýni neitt

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

í þessu efni. Það er ekki dregið í neinn efa að bærinn hefir rjett til að selja lóðirnar og einmitt það sem stefndi segir að vegalagningargjaldið eigi að skoðast sem partur af <u>verði</u> lóðarinnar sýnir glöggt að bærinn hefir hjer ekki farið út yfir heimild sína samkvæmt fyrri og síðari lögum.

Jeg neita svo allri vörn mótpartsins að fyrir að og lið fyrir lið, sjerstaklega því <u>að</u> honum hafi verið ókunnugt um skilyrðið eða <u>að</u> hann geti öðlast rjett til lóðarinnar án skilyrðisins. Held jeg fram fyrri rjettarkröfum og réttlætisum til þess sem fer fram í rjettinum. Svo legg jeg málið í dóm með fyrirvara.

Reykjavík 17. mai 1907

Virðingarfyllst

Einar Benediktsson

Til

bæjarþings Reykjavíkur.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Nr. 11 Lagt fram í bæjarþingi Reykjavíkur 9/6 1904
Páll Einarsson
settudómari

Framhald varnar
í málinu:

Bæjarstjórn Reykjavíkur
gegn
Sigurði Jónssyni.

Jeg skila hjer með aptur skjölum málsins nr. 1-10, og skal leyfa mjer að fara nokkrum orðum um framhald sóknar stefnanda.

Mjer virðist eigi stefnanda hafa heppnast að hrekja röksemdir stefnda, í varnarskjalinu, fyrir því að bæjarstjórnin og byggingarnefndin hefðu enga heimild til þess að gjöra það að skilyrði fyrir úthlutuninni til stefnda að hann borgaði umrætt vegalagningargjald. – Stefnandi neitar því að 5. gr. tilsk. 17. nóv. 1786 hafi nokkurt gildi, en hann tilfærir engin rök fyrir þessari neitun, sem því verður þýðingarlaus. Stefnandi gengur alveg þegjandi framhjá þeirri röksemdinni, sem stefndi í varnarskjalinu hefur bent á að lægi í lögunum um heimild til lóðarsölu fyrir Reykjavíkurkaupstað frá 3. okt. 1903, enda eru þessi lög mjög óþægileg fyrir málstað stefnanda, því þau sýna ljóslega að löggjafarvaldið hefur litið svo á að bænum hefði ekki heimild til þess að heimta endurgjald fyrir lóðir, annars

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

vera þessi lög alveg meiningarlaus. Í þessa-
um lögum verður ekki beitt við þá, sem
fengið hafa útmælingu áður en þau gengu
í gildi, og þess vegna eigi við stefnda, sem
var útmælt lóðin áður, og því hefur bærinn
enga heimild til þess að heimta af honum
endurgjald fyrir lóðina, undir hverju formi
sem endurgjaldsins svo er krafist. Að hjer
sje um nokkurskonar lóðarsölu að ræða er
haldið fram í varnarskjali stefnda og
því hefur stefnandi eigi mótmælt.
Af þessu, sem hjer er sagt, liggur í
augum uppi að bæjarstjórnin stendur
einmitt ekki eins að vígi og privatmaður,
því löggjöfin hefur lagt, og leggur enn, að ýmsu
leyti önnur og strangari bönd á hana en
privatmenn, og setur henni aðrar reglur,
sem hún á að fara eftir, og brjóti hún
móti þessum reglum eru ákvarðanir
hennar ógildar með öllu. Nú bönnuðu
lögin bæjarstjórninni (eða heimiluðu henni
ekki) að krefjast endurgjalds fyrir
lóðir, í hverju formi sem krafan svo kom
fram, svo að þó hún, eða byggingarnefndin,
hefði gjört að skilyrði fyrir útmælingunni
til stefnda að hann yrði að borga árlegt
vegalagningargjald, þá gat hann látið það,
sem vind um eyrun þjóta, sem áður

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

markleysu, því hann vissi að engin heimild var til þess að selja þetta skilyrði, <u>þar sem engi mátti selja lóðir</u>, og gat því þagað við því, því sem gefnu að gjaldið yrði aldrei rjettilega heimtað af sjer.

Að því er snertir það atriði að ákvæðið í samþykkt Reykjavíkurkaupstaðar um að hafa eigi að heimta gjald til vega af lóðeigendum, hafi yfirhöfuð ekki heimild í tilsk. 20. apr. 1872, skal jeg vísa til varnarskjals stefnda.

Samkvæmt framanrituðu neita jeg framhaldi sóknar stefnanda í heild sinni, vísa til þess, sem þegar er framkomið í málinu af hendi stefnda og held fast fram áðurgjörðum rjettarkröfum.

Legg jeg svo málið í dóm með venjulegum fyrirvara.

Reykjavík 8. júní 1904

Virðingarfyllst

Eggert Claessen.

Til

bæjarþings Reykjavíkurkaupstaðar.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur